

Et undervisningsopplegg om

BARNE- *konvensjonen*

Introduksjon til *LÆRER*

DISKRIMINERING

Artikkel 2:

Alle barn har rett til beskyttelse mot diskriminering

PRIVATLIV

Artikkel 16:

Alle barn har rett til privatliv

DELTAKELSE

Artikkel 12:

Alle barn har rett til å si sin mening, og deres mening skal bli tatt på alvor

MISBRUK

Artikkel 19:

Alle barn har rett til at ingen skader eller misbruker dem

Introduksjon til LÆRER

Takk for at du viser interesse for barns rettigheter ved å ta i bruk dette undervisningsopplegget i din undervisning. Opplegget er laget av UNICEF Norge og Barneombudet og tenkes brukt sammen med plakaten med en barnevennlig utgave av barnekonvensjonen som er sendt til skolene. (Flere kan bestilles hos UNICEF Norge.) Undervisningstemaene og forslagene er ment som en ressursbank, og ikke et skreddersydd opplegg som passer for alle alderstrinn. Vi er klar over at flere av oppgavene kan være for vanskelige å bruke sammen med de yngste elevene (4.-5. trinn). Vi har forsøkt å legge eksemplene "midt på treet" fordi vi har erfaring for at lærere er flinke til å tilpasse stoffet og ideene til sine egne klasser.

Undervisningen

Undervisningsopplegget har seks økter:

1. Introduksjon,
2. Barns rettigheter i hjemmet
3. Barns rettigheter på skolen
4. Barns rettigheter i lokalsamfunnet
5. Barns rettigheter i Norge
6. Barns rettigheter i verden

Hver økt har et aktivitetsark med forslag til oppgaver og et hjelpearke med bakgrunnsinformasjon og kopieringsoriginaler. I tillegg er det kopieringsoriginaler til elevversjon av barnekonvensjonen (lik teksten på plakaten) rettighetskort og avisartikler som kan brukes i flere av øktene, henvisninger til relevante mål i Kunnskapsløftet og informasjon om UNICEFs rettighetsbaserte skoler. Hvert av hovedtemaene om barnekonvensjonen krever minimum to undervisningstimer. Hvert enkelt tema er også godt egnet til et tverrfaglig opplegg, f.eks. som et prosjektarbeid gjennom en uke.

Forslagene til aktiviteter under hvert tema er bare ment som eksempler/ideer. Dere står selvsagt fritt til å legge inn andre aktiviteter som dere har bedre erfaring med i deres klasse. Hvert tema inneholder sannsynligvis flere aktiviteter enn dere har tid til i løpet av to

undervisningstimer. Dere må derfor ta noen valg, eller kombinere deler av de ulike aktivitetene. Vi håper dere vil ta dere bryet med å gi oss tilbakemelding på aktiviteter og ideer som ikke fungerer, eller nye og bedre undervisningsaktiviteter. På den måten kan dette undervisningsopplegget bli dynamisk og endres over tid. Dere kan gi oss tilbakemelding på enten post@barneombudet.no eller mail@unicef.no. Merk e-posten med "Undervisningsopplegg om barnekonvensjonen".

Materiell og ressurser

Vi har lagt inn ulike lenker til aktuelle ressurser i tillegg til det vi har skrevet inn på ressursarkene. Lenkene som kan brukes, vil bli supplert etter hvert som vi gjør erfaringer med skolenes bruk av opplegget. Som lærere har dere også helt sikkert andre nettstedet og materiell som dere mener er hensiktsmessig å bruke. Vi tar gjerne i mot tips fra dere om dette også.

Ord og begreper

I introduksjonen til barnekonvensjonen, vil det for mange av elevene dukke opp vanskelig ord og begreper. Vi anbefaler at du bruker litt tid på å forklare disse i starten. Ett eksempel er ordet **å ratifisere**: *Dette betyr noe mer enn å underskrive på noe. Når regjeringen har ratifisert barnekonvensjonen, så betyr det at de godkjenner/stadfester en avtale de allerede har skrevet under på, men nå som bindende. De forplikter seg på at Norge skal følge barnekonvensjonen.*

De ulike artiklene i barnekonvensjonen Selv om barnekonvensjonen er gjort til en del av norsk lov, kan det være artikler som ikke direkte kan anvendes av domstolene fordi de er vage og gir liten veiledning. Da sier man at regelen ikke er *selvkraftig**. En rettighet må være ganske konkret for at den skal kunne få direkte rettslig betydning. Flere av artiklene i konvensjonen er utformet slik at de er

*Smith, L, 2012. I Høstmelingen, Kjørholt, Sandberg. *Barnekonvensjonen. Barns rettigheter i Norge*. Universitetsforlaget.

Introduksjon til *LÆRER*

selvkraftige. Dette gjelder f.eks. artikkel 12 om retten til medvirkning. I tillegg er det slik at artiklene i barnekonvensjonen skal tolkes i sammenheng, som en helhet. De enkelte artiklene vil da få større rettskraft. Alle artiklene i barnekonvensjonen skal tolkes i lys av artikkel 3 (barns beste), 6 (retten til liv og utvikling) og 12.

I Norge er barnekonvensjonen på de fleste områder dekket av mer presise nasjonale rettsregler. Det er disse som da brukes av domstolene. Utfordringer med å tolke konvensjonen kan oppstå i de tilfelle der det påstås at barn har større rettigheter enn det som følger av norsk lovgivning. I Norge har dette først og fremst oppstått i forbindelse med utlendingsloven og tolkning av barnets beste i denne sammenhengen.

Noen ganger vil voksne måtte ta beslutninger som kan gå på tvers av "barns beste". I et komplisert samfunn med f.eks. store samferdselsutfordringer, hender det at et lekeområde må vike for en ny vei. Når slike beslutninger skal tas, skal barns beste være vurdert og det skal komme frem i saksutgreiingen. Dersom vedtaket ender med å gå på tvers av barns beste, skal det være veldig tungtveiende grunner for dette, og det skal begrunnes spesielt. Vil du vite mer om barnekonvensjonen i Norge, kan du lese [her](#).

Hvis det er problemstillinger du ikke får svar på gjennom opplegget eller nettsidene vi henviser til, vil vi gjerne at du tar kontakt med oss i Barneombudet eller Unicef.